

QRZ...

Medlemsblad för NORRKÖPINGS RADIOKLUBB
juni 2006. Web-QRZ nummer 6

KLUBBINFORMATION

Norrköpings Radioklubb, Nelinsgatan 24 KV. 603 55 Norrköping

Besöksadress: Nelinsgatan 24, kv.

Postgirokonto 297636-3

Klubbsignal SK5BN. 7S5LH. Repeater VHF kanal RV48. 145,600 MHz – SK5BN/R.
UHF – kanal RU368 434,600 MHz – SK5BN/R (-2 MHz skift)

Ordförande Jan Hult/SM5TJH

Kontaktperson utbildning Lars Kostmann/SM5AZS

Provförrättare för certifikat Derek Gough/SM5RN

Hemsida <http://www.sk5bn.se/>

Aktualiteter

- ▶ Checka in på SK5BN Trafiknät varje söndag kväll kl. 2100
- ▶ SK5BN har öppet hus varje måndag kväll. Anmäl gärna på trafiknätet söndag kväll.
- ▶ Månadsmöte **den 12 juni kl. 1900 på Nelinsgatan 24 kv. OBS datumet!** Program:
 - Rapport från årets fieldday i Tyrislöt
 - Bra vädersiter och åskinfo på nätet. Janne/SM5TJH och Göran/SM5AWU
 - Radioteknisk kvart som alltid blir en halvtimme. Analys av åskskydd Håkan/SM5YCR
 - Screwdriverantenn. Demonstration av montage på campingbil och dessutom en utvärdering av tre olika installationer. Campingbil/SM5AWU, motorbåt/SM5MCZ och balkonggräcke/SM5AQI
- ▶ Observera att vi har säsongstart måndagen den 7 augusti kl. 1800 hos Derek/SM5RN, Skillinggatan 19. Anteckna tiden.
- ▶ Web-QRZ semesterstänger och återkommer någon gång i augusti.

Innehåll

- Aktualiteter	sid 1
- SK5BN fieldday och portabeltest på Tyrislöt	sid 2
- Insamling till klubbverksamheten och Loppis 2006	sid 3
- Kombination jobb i växthus och i radioshack	sid 3
- SK5 BN testresultat	sid 3
- Sven / SA5AMN – en presentation	sid 4
- En vinterresa med Statsisbrytaren Ymer	sid 5
- SI9AM bjuder in till besök	sid 9
- Erfaren sändareamatör kommer alltid välutrustad	sid 9

SK5BN fieldday och portabeltest i Tyrislöt

Under helgen 20 - 21 maj samlades 13 hams, sex XYL's o YL och en yngling med spirande radiointresse samt tre fyrbenta vänner vid Tyrislöt camping för några dagars trevliga aktiviteter med radio och gemenskap. Vädret var bistert och blött men vi hann ändå med att montera en G5RV, två vertikalantennor samt göra mätningar på en screwdriver som tidigare monterats på en husbil. Det blev en del QSO's vid de olika stationerna.

Portabeltesten är en tradition för SK5BN. Operatörerna Göran/SM5AWU och Derek/SM5RN rapporterar att det blev 40 QSO's och 8545 poäng. 25 på 80m och 15 på 40m. Trevligt att det fanns många nya stationer med, i synnerhet från våra grannar i Finland, Danmark och Norge. Annars en trevlig test trots ruggigt väder.

Allt ska ju gå under fältmässiga former och utan nätspänning fick Bengt/SM5VIH plocka fram den gasol drivna lödkolven för att fixa till QRP-riggen innan portabeltesten startade. Derek/SM5RN övervakar att allt går rätt till.

Trött på radio eller kandidat till certifikat?

Insamling till klubbverksamheten eller loppis 2006

Vi försöker redan nu få in så mycket som möjligt för den planerade loppisen i höst. Några av medlemmarna har redan nu lämnat in säljbart hammaterial. Vi har även fått in en del stereoutrustningar, litteratur mm.

Vi välkomnar alltså allt som är säljbart. Städa i skrubbarna och hör gärna av er till klubbens materialförvaltare Håkan/SM5YCR.

Kombination jobb i växthus och i radioshack

Bilderna nedan visar en av medlemmarna i klubben och visar några av hans olika intressen. Det är alltså fler än Lasse/SM5AZS som jobbar både i växthuset och i shacket. Men vem är det och vilken är signalen?

SK5BN testresultat

Aktivitetstest 144/432 MHz

SK5BN ligger just nu på 25:e plats i maj aktivitetstest på 144 och 432 MHz med 42376 p. De aktiva hamsen på 144 var SM5DFF på 432 med 17906 p samt SM5CIH på 144 med 6564. SA5Z har inte fått sina XXXX poäng registrerade ännu så resultatet kommer att förbättras.

Månadstest 3,5/7 MHz

I april's månadstest på 80/40 SSB ligger SK5BN på en 6:e plats. Där drog SM5TJH in 456 p

Sven / SA5AMN – en presentation

Som ny medlem i klubben lämnar jag här kort info om mig själv:

Jag är pensionär sedan ett år och har bott i Gryt i åtta år. Har varit egen företagare inom plastbranschen och som hobby har jag byggt förstärkare och dessutom är jag intresserad av datorer. Tillsammans med min son har vi nu ett datorföretag i Lund som jag delvis är engagerad i på den administrativa sidan.

Sjön har alltid lockat och har seglat på de stora haven, delar av året i 18 år. Det har blivit Västindien, Medelhavet och nu de senaste åren runt de Kanariska öarna med utflykter till Azorerna och Madeira.

Är sedan många år gift med Berith. Vi har tre barn och en massa barnbarn.

Jag har fått god hjälp av radioklubben genom Derek/SM5RN, Janne/SM5TJH och Göran/SM5AWU med att få igång IC-M700 på båten.

Beträffande trafiken så har jag kört Winlink via Airmail och även haft kontakt med Derek på 20 m från Kanarieöarna - så jag har kommit igång. I mitten av maj ska jag se vilken transeiver som jag tror passar mig och vad gäller antennfrågan är jag villrådig.

73' de Sven / SA5AMN

En vinterresa med Statsisbrytaren Ymer

Under 1950-talet gjorde jag min första tjänstgöring som radiotelegrafist i Svenska Flottan. På kryssaren Göta Leijon var vi fjorton telegrafister fördelade i fyra radiohytter: Ada, Båt, Cif och Dag. Till saken hör att det inte fanns någonting att göra och jag skrev därför till personalavdelningen på Skeppsholmen och önskade kommendering till annat fartyg. Efter några veckor kom ett svar vilket var en dröm för en radiointresserad ung man – Statsisbrytaren Ymer.

Glädjen var därför stor när jag mönstrade på en något mer än tjugo år gammal Isbrytare och jag möttes också av två andra lika förväntansfulla telegrafister. Uppgiften för oss var att klara all kommunikation med radio, telefon och post. Det var en spännande tid när vi fick börja arbeta med civil radiotrafik. Det hela förstärktes av att vi fick uppleva isbrytarjobbet på nära håll.

Isbrytaren Ymer 1 passerar under Sandöbron i Ångermanlandsälvens drivis.

Vinterns isbrytarrutt

På den tiden lämnade Ymer Stockholm i början av november och gick via Bottenhavet och genom Bottenviken så långt upp man kunde och stationerade sig i Luleå för att så småningom börja assistera fartygen. Endast fartyg som var klassade för att gå i is var godkända för assistans. Övriga sämre klassade fartyg gjorde sig inte besvär. När isläget blev för besvärligt så stängdes successivt hamnarna samtidigt som vi flyttade oss söderut. Piteå, Skelleftehamn, Holmsund, Örnsköldsvik, Härnösand, Sundsvall, Hudiksvall, Gävle och Stockholm. Sedan bar det norrut igen. Vissa besvärliga år fortsatte man även längre söderut, till Öresund och ev. västkusten. Numera har isbrytarna mycket bättre prestanda och därför kan Norrlandshamnarna med isbrytarhjälp hållas öppna året om. Ymer 1 har huggits upp och ersatts av Ymer 2. Bilden ovan visar Ymer 1 under Sandöbron vid Ångermanlandsälven där vi efter avslutat jobb under dagen la oss stilla i isen och väntade på morgonens körorder.

Radiopassning

I radiohytten passade vi den civila sjöfarten på anrops- och nödfrekvensen för telefoni 2182 kHz samt 1650 kHz som var en särskild isbrytarfrekvens. Vi passade även 500 kHz telegrafi som var den internationella anrops- och nödfrekvensen där båtar med telegrafikunnig personal oftast kom in. Vi hade mycket trafik med de olika kustradiostationerna på ostkusten: Härnösand radio, Stavnäs radio, Rådmansö radio, Hårsfjärden radio och Tingstäde radio. För den militära trafiken passade vi en frekvens kring 80-metersbandet och där kom också de olika väder- och israpporterna in.

I radiohytten hade vi ett antal BRT-mottagare m/50 enligt bilden. Det var den tidens bästa val av mottagare. Ibland ser man BRT:or fortfarande på loppisar runt om i landet.

Fartyg i nödsituation

Vi var alltså tre telegrafister och gick 2 x 4 timmars vakt varje dygn. När vi låg i hamn så hade vi dessutom telefonväxeln inkopplad till en teleplint på kajen. Ibland fick vi särskilda order av fartygschefen Karl-Axel Sjö Dahl.

Vid ett tillfälle när vi en kväll hade ankrat i Örnsköldsviks hamn fick vi en uppmaning att lyssna efter ett tyskt fartyg som hette Härnösand, och som man saknade sedan en tid tillbaka. Nästa dag var söndag och avsikten var att vi skulle ligga vid kaj. Jag gick på första passet 0800 – 1200, kollade att allt var rätt inställt samt satt mig tillrätta för fyra timmars lugnt pass eftersom vi inte skulle assistera några fartyg. Plötsligt dundrade det in en oerhört stark station i en av mottagarna **"Eisbrecher Ymer. Hier anruft die deutsche Dampschiff Härnösand osv"**. Sedan fadade signalen långsamt ut. Snabbt gick jag över till sändningsläge och svarade på anropet men hon kom aldrig tillbaka. Visst var det märkligt att en så kraftig signal tog slut så snabbt, men jag gissade att dom hade något fel med kraftförsörjningen i maskineriet. Jag informerade därför fartygschefen om vad som hade hänt i radiohytten och att fartyget som anropade oss troligen låg i Örnsköldsviks skärgård, då den praktiskt taget blockerade mottagaren.

Sjömanskap

Fartygschefen beslutade att vi skulle kasta loss och strax stävade vi ut ur hamnen och sökte oss söderut längs kusten. Radarn var på och där bland ett antal öar upptäcktes en skugga som kunde vara ett fartyg halvvägs upp på land. Mycket riktigt det var Dampfschiff Härnösand – manöverodugligt i en nödsituation - samtidigt som isen i den kraftiga ostliga vinden pressade henne allt hårdare mot land. Fartyget var på väg att bli ett vrak. **Ispressen** pressade hela tiden på ny is - dels mot den landfasta isen och dels mot den långsamt

drivande isen. Isflaken staplade vallar som tornade upp sig mot skären och kustremsan. Övervattensdelen av isen som även kallas för **seglet** var omväxlande en eller några meter hög men om undervattensdelen **kölen**, som kan sträcka sig åtskilliga meter ner, visste vi inget. Fartyget låg ca 100 meter från land och pressades allt närmare.

Det var nu som jag fick uppleva vad gott sjömansskap står för. På sjökorten markerades alla grynnor mm på den sida av Härnösand där Ymer skulle ta sig in. Man kan säga att hela bottenstrukturen i viken med Härnösand kartlades. På särskilt svåra ställen gick däckspersonalen under ledning av fartygschefen Karl-Axel Sjödahl och förste officeren kapten Sven Olsson ut på isen, borrade och lodade. Man fastställde isens omfattning och eventuella andra hinder samt gjorde vissa tillfälliga sjömärken. Sedan styrde Ymer mot fartyget och genom att manövrera henne fram och tillbaka längs fartygssidan sköljde man rent från is längs Härnösands långsida för att sedan kunna dra loss henne ur isens kramar. En tross kastades över och försiktigt bogserades hon ut ur den minst sagt ogästvänliga och iskramande omgivningen. Härnösand bogserades sedan in till Örnsköldsviks hamn för reparation, lossning och lassning och förmodligen trötta på is låg hon sedan kvar tills det var isfritt söderut.

Detta var en spännande upplevelse som jag fortfarande 50 år senare gläds åt att ha varit med om. Och allt började med ett anrop som inte kunde fullföljas.

Fakta om Ymer

1932 levererades Ymer, som var världens första isbrytare med dieselelektriskt maskineri. med en kapacitet på 10000 hk. Den maskintypen finns idag på de flesta isbrytare. När Ymer kom i drift kunde man börja bedriva en viss vintersjöfart. Visserligen var man tvungen att stänga hamnarna norrifrån och under högvintern koncentrera sig på att hålla de större hamnarna i Östersjön öppna. De verkligt hårda vintrarna fick man nöja sig med att hålla igång trafiken på syd- och västkusten. Möjligheter fanns i alla fall att förlänga skeppningssäsongen under förvintern och att öppna hamnarna tidigare på våren i Östersjön och Bottniska viken.

Ymer hade två propellrar i aktern och två propellrar i fören och var mycket manöverduglig. Vi brukar säga att hon kunde vända på Stureplan. Via invändiga tankar kunde man flytta vatten från sida till sida och därmed underlätta att ta sig fram i isen. Detta underlättades av att skrovet var äggformat vilket orsakade kraftiga rullningar i öppen sjö men var till fördel om det gällde att bryta is.

Fotografiet på förra sidan visar Isbrytaren Ymer när hon passerar isvallar under 50-talet. Akterut låg bogserspelet som användes vid bogsering av fartygen. Radiohytten låg bakom kommandobryggan i nivå med livbåtarna fast på babordssidan.

Slut på resan

I maj månad var det sedan dags att mönstra av. Andra uppgifter stod på tur. Nästa vinterresa för Ymer var det andra som skulle få det jobbet. Men jag kan se tillbaka till sju månader härliga upplevelser längs Norrlandskusten. Visst var det arbetsamt med tjänstgöring nästan varje dag och ibland flera veckor ute i isen, men detta övervägs av den härliga känslan som finns kvar med alla minnen kring min vinterresa längs Norrlandskusten med Ymer.

Sjöfartsverket om svenska isbrytare

I Sverige behövs isbrytarassistans främst i Bottenhavet och Bottniska viken, men under svårare isvintrar kan assistans krävas även långt ner på ostkusten och mot Öresund.

Sverige har idag fyra stora så kallade "havsisbrytare": **Ymer**, **Atle**, **Frej** och **Oden**. De ägs av Sjöfartsverket, men bemannas av ett civilt bemanningsföretag. Tidigare hörde isbrytarnas besättning till Marinen. Oden är byggd senast (1988) och har en annan skrovform än de övriga isbrytarna. Hon har vid ett flertal tillfällen gjort forskningsexpeditioner till Arktis där hon fungerar mycket bra med sin speciella form. Vidare äger Sjöfartsverket **Ale** som är specialbyggd för att kunna åka in i Väneren och bryta is där. När det inte är säsong för isbrytning används hon för sjömätning.

Sverige har ett bra samarbete med de finska isbrytarna och de hjälps åt att klara av den uppkomna issituationen på bästa sätt.

Vill du läsa mer om isbrytning och det dagsaktuella läget gå till:

http://www.sjofartsverket.se/templates/SFVXPage_2647.aspx

SMHI om is

Vill du läsa mer om is gå till

http://www.smhi.se/oceanografi/istjanst/ice_fysik.htm

de Lennart/SM5AQI

Varför inte planera ett besök på SI9AM?

SI9AM är en amatörradiostation med QTH intill den exotiska thailändska paviljongen i Utanede, Ragunda kommun. Man tar emot gästoperatörer som vill radioprata eller tävla i contest. Mer information finns på www.si9am.se

Stationen finns i Holmstagården som inrymmer restaurang och ett antal enkla men trevliga hotellrum. En grupp på 10-20 personer är inget problem. Förutom amatörradio finns ett antal intressanta aktiviteter i närområdet.

Hammarstrands radiomuseum har mellan 600 - 700 föremål från de senaste 100 åren. I radiomuseet finns att se tidsenliga miljöer med radio, grammofooner och fonografer tillsammans med dragspel, kameror och filmprojektorer. Se mer på <http://ragundamuseiland.se/>

...eller framför ett hjärtligt 73 till vårt fyrbenta kraftpaket i älggården, ett vandrande slutsteg. Tjuren **Cesar** bor bara 12 kilometer. Se mer på <http://hem.bredband.net/moosery/>

Döda fallet har en spännande och intressant historia. På mindre än 4 timmar tömdes hela Ragundasjön. Forsen torrlades och tystnade – och blev till Döda fallet bara ett stenkast från SI9AM. Se mer på www.ragunda.se/

Gillar ni att vandra i storslagen natur eller fiska är det bara att ta för sig. Här finns hur mycket som helst! Varför inte ett besök i Trollbyn? Se www.lidenbygden.com/troll/

Gör slag i saken och boka för ett besök. Såväl grupper som enskilda radioamatörer är välkomna!

För **frågor och bokning**, kontakta SM3CVM, Lars på telefon 063-850 09 eller 070-343 0627, e-post sm3cvm@ssa.se eller SM3FJF, Jörgen på 060 313 25 eller 070-394 1745, e-post sm3jf@ssa.se

Erfaren amatör kommer alltid välutrustad

Nisse/SM5RTA kom välutrustad till årets fieldday i Tyrislöt

Trevlig sommar önskar redaktionen med Derek/SM5RN och Lennart/SM5AQI samt web-master Christopher/SM5YLG.